

Ekspertide hindamislehe vorm

Taotleja: Tallinna Tehnikaülikool

Taotluse nimi: START-AI: sooliselt tasakaalustatud lähenemine uutele AI-põhiste rollidele.

Taotluse number: 2021-2027.4.02.26-0254

Hindamiskriteerium	Maksimum-hinne	Hinne
1. Projekti kooskõla valdkondliku arengukavaga, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele	5	4
1.1. Hinnatakse projekti panust valdkondlike arengukavade eesmärkide ning meetme eesmärkide saavutamisse, sealhulgas projekti tegevuste ja tulemuste eeldatavat mõju sihtrühmadele ja selle ulatust (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväljad „projekti eesmärk ja tulemused“, „projekti sihtrühmad ja kasusaajad“ ja „projekti sihtrühmade ja kasusaajate täpsustus“)	3	2
<p>Selgitus punkti 1.1 hinnangu kohta</p> <p>Projekti tegevused on laiahaardelised, mitmekesised ja erinevaid sihtrühmi süsteemselt kaasavad, seetõttu panustab projektis kirjeldatud lähenemine majandus- ja tööstusministri 17.11.2025 määruse nr 32 „Soolise segregatsiooni vähendamine hariduses ja tööturul“ toetavatesse tegevustesse nii otseselt kui ka kaudselt, seda läbi naiste oskuste ja teadmiste suurendamise kui ka laiemalt sidusrühmade teadlikkuse tõstmise.</p> <p>Projekti eesmärk toetada sooliselt tasakaalustatud ligipääsu kujunevatele AI-põhiste rollidele ning vähendada soolist segregatsiooni tööturul, sekkudes uute rollide, oskuste ja värbamispraktikate kujunemise varajases faasis. Projektis tulemus - anda tööturul nõrgemal positsioonil olevatele naistele praktilised oskused AI-tööriistade kasutamiseks ja oskused end strateegilisemalt positsioneerida kujunevates AI-põhistes rollides, aitab kaasa IKT valdkonnas haridust omandavate naiste kasvule ning adresseerib sekkumisega otseselt IKT sektoris tehnoloogia arenguga seotud kitsaskohti tööturul. Siiski tuleb nentida, et eelmainitud määruse seletuskirjas on adresseeritud kõrgelt tasustatud tehnilisi ametikohti nagu arendajad, arhitektid ja programmeerijad, kuid võttes arvesse AI kiiret arengut pärast määruse jõustumist ja seejuures tänasel hetkel ajakohaseid uuringuid (nt OSKA „Tehisintellekti mõju tööjõu oskuste vajadusele ettevõtluses“) on sekkumine ajakohane ja sisult lahendab määruse seletuskirjas väljatoodud probleeme. Süsteemne võrgustiku kaasamine võib aidata kaasa vertikaalse segregatsiooni vähendamisele ja selle probleemi mõtestamisele otsustus- ja juhtimistasanditel IKT sektoris.</p> <p>Projekti tegevused ja sihtrühmad on kirjeldatud suhteliselt laialt ning ebaselgeks jääb, kes on esmane sihtrühm- kui peamine fookus on naistel, siis võiks olla täpsemalt kirjeldatud, kas ja millistele kriteeriumidele vastavaid naisi on plaanis projekti värvata. Kasusaajate loetelus on toodud esimestel kohtadel tööandjad ja personali- ning värbamisega seotud spetsialistid. Ning alles loetelu lõpus tudengid ning tööealine elanikkond, eelkõige naised. Sihtrühmade valik</p>		

küll toetab tegevuste elluviimist ning toob kokku olulised tööturu osapooled, kuid ebaselgeks jääb erinevate sihtrühmade prioriteetsuse valik.

Lisaks on projektis kirjeldatud ka kaudsed sihtrühmad nagu 15-aastased õpilased, mistõttu on oluline jälgida, et peamised väljundid väga suure ringi sihtrühmade tõttu liialt laiali ei valguks.

Projekti eesmärgi ja tulemuste kirjelduses ei ole jälgitavad segregatsioonist enim mõjutatud sihtrühma kirjeldus ja ettenähtud sekkumised. Ebaselgeks jäävad projektis osalejatele kohalduvad barjäärid (neid pole eraldiseisvalt lahti kirjeldatud) ning seda, kuidas projekti tegevused neid barjääre leevendavad.

1.2. Hinnatakse projekti tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu, samuti panust meetme väljundnäitaja saavutamisse (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväli „projekti tulemuste jätkusuutlikkus“, „tegevused“ leht ja „näitajad“ leht)	2	2
--	---	---

Selgitus punkti 1.2 hinnangu kohta

Projektitegevused on mitmekesised ja adresseerivad mitmeid osapooli tööturul selleks, et naised jõuaksid IKT sektorisse AI-põhistesse rollidesse. On selge, et tööturul tuleb arvestada nii töötaja kui tööandja vaatega ning projektis kirjeldatud tegevused sihitavad mõlemaid sihtgrupe.

Planeeritud tegevuste mõju ja kestlikkust pärast projekti lõppemist on selgelt ja põhjalikult kirjeldatud. Tähelepanuväärne on, et sekkumised ei ole ühekordsed vaid laiahaardelised ja jätkuvad ka pärast projekti lõppu, sh läbi koolitusmaterjalide ristskasutuse, teavitus- ja arendustegevuste ning kogukonnaürituste. Juhime tähelepanu et lisaks AI ja digipädevuste arendamisele on oluline hoida fookuses tegevuste tulemusi soolise segregatsiooni vähendamisel.

Projekti tulemuste jätkusuutlikkuse kirjeldus sisaldab konkreetseid jätkutegevusi, mis võimaldavad hinnata mõju jätkumist pärast projekti lõppemist, näiteks on plaanis hinnata organisatsioonide hoiakuid ja teadmisi enne ja pärast projektis osalemist ning levitada projektis väljatöötatud lahendusi ja tulemusi laiemate sihtrühmadeni (nt white paber'i, podcastide ja konverentsi näol).

2. Projekti põhjendatus	12	10
2.1. Hinnatakse projekti tegevuste selgust, teostatavust ja mõistlikkust, sh kas projekti eesmärgi püstitus on põhjendatud, kas projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus, kas projektis ette nähtud tegevused võimaldavad parimal moel lahendada olukorra analüüsis selgunud probleemi või kitsaskohta ning saavutada planeeritud väljundid ja tulemused, kas tegevuste seotus eesmärkidega ja mõjus on arusaadav, võimaluse korral innovaatilisi ja kestlikke lahendusi soosivad ning kas tegevuste ajakava on realistlik, arvestades muu hulgas tegevuste omavahelisi seoseid ja ajalist järgnevust (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväljad „olemasolev olukord ja ülevaade projekti vajalikkusest“, „projekti eesmärk ja tulemused“ ja „tegevused“ leht)	6	4

Selgitus punkti 2.1 hinnangu kohta

Projekti olemasoleva olukorra kirjeldus on ajakohane, toetub teaduspõhiste faktidele ning asjakohastele uuringutele, vastavad viited on projektitaotluses toodud. Probleemikirjeldus adresseerib otseselt määruse seletuskirjas olevaid kitsaskohti ning loob sekkumise aluseks oleva raamistiku. Olemasoleva olukorra kirjeldus toob selgelt välja vajaduse ja

probleemkohad soolise segregatsiooni ning tehnoloogia valdkonna väljakutsete vahel. Sellest lähtuvalt on planeeritud tegevused asjakohased, vajalikud ja põhjalikud.

Projekti tegevused järgivad loogilist jada – probleemi täpne kaardistus läbi uuringu läbiviimise, metoodika väljatöötamine, osalejate kaasamine, koolituste läbiviimine ning kogemuse kokkuvõtmine ja juhendmaterjali välja töötamine. Projektis on ette nähtud koolitusele saajate värbamise- ja valikuprotsess, mis aitab kaasa õige sihtrühmani jõudmisel. Küll aga tuleb täpsustada, et tegevuse “ Tööandjate koolitused” kirjelduses jääb vajaka täpsustust, kuidas sellega panustatakse projekti eesmärgis väljatoodud tulemuse “värbajad, personalijuhid ja tööandjate esindajad rakendavad teadlikumaid ja sooneutraalsemaid värbamis- ja rollikujundamise praktikaid ning oskavad AI-ga seotud rollides näha võimalust nii olemasolevate rollide laiendamiseks kui uute võimaluste avamiseks naistele” saavutamisse. Tegevuse kirjelduses on fookuses pigem osalejate äriprobleemide lahendamine koolituse käigus, mis kaudselt aitab kaasa ka võimaluste nägemisele, kuid puudu jääb selgusest, kuidas see aitab edaspidi värbamises teadlikuid ja sooneutraalsemaid otsuseid teha. Üldiselt on planeeritud tegevused loogilised ja adresseerivad sisuliselt probleemkohti soolise segregatsiooni vähendamisel. Samas ei selgu üheselt projekti tegevuste kirjeldustest, milles seisneb tegevuste uuenduslikkus ning varasemast erinev lähenemine. Nii projekti taotleja (Tallinna Tehnikaülikool) kui partnerid (PARE, Targa Töö Ühing) on sarnaseid tegevusi korduvalt ellu viinud nagu nad on ka ise maininud (naistele suunatud IKT koolitused, häkatonid, podcastid jne), mis annab kindluse tegevuste elluviimisel, kuid ei loo täiendavat innovatsiooni. Samuti puuduvad viited, kas valitud sekkumisloogika järgib mõnda metoodilist tõenduspõhisust. Peamiselt seisnevad sekkumised koolitamises ja häkatonides, kuid pole selge, kas valitud mahus koolitustel või häkatonidel osalemine võiks avaldada tõenduspõhist püsivat mõju osalejate hoiakutele, teadmistele ja oskustele. Projekti tegevuste mõjusust põhjendaks eelneva põhjalt tehtud järelduste sissetoomine ning valitud sekkumistele tõenduspõhisuse mõõtme lisamine.

2.2. Hinnatakse projekti riskianalüüsi ja maandamismeetmeid, sh kas projektis on analüüsitud välimisi ja sisemisi riske, mis võivad ohtu seada projekti elluviimise, edukuse ja eesmärkide saavutamise ja kas on ammendavalt ja realistlikult kavandatud riskide maandamise meetmed (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväli „riskid ja nende maandamismeetmed“ ja „tegevused“ leht)

3

3

Selgitus punkti 2.2 hinnangu kohta

Projekti taotleja on ettenäinud süsteemsed ja laiahaardelised riskide tuvastamise ja sekkumise viisid. Tuvastatud ja kirjeldatud on nii sisemised- kui välised riskid, nende esinemise võimalused ja nende ennetamine ja/või sekkumine. Kirjeldatud riskid, nende analüüs ja regulaarsed tegevused riskide jälgimisel ja sekkumisel toetavad projekti elluviimise jätkusuutlikkust ja seatud eesmärkide saavutamist.

2.3. Hinnatakse projekti tegevuste elluviimiseks kaasatud partnerite arvu, ja nende kaasamise põhjendatust projekti eesmärgi täitmisel ja tulemuste saavutamisel (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväljad „projekti eesmärk ja tulemused“, „partneri kaasamise vajalikkuse põhjendus“, „tegevused“ leht, lisa 2 „Partneri kinnituskiri“

3

3

Selgitus punkti 2.3 hinnangu kohta

Võttes arvesse projekti eesmärki, planeeritud tegevusi ning soovitud tulemusi on projekti partnerite valik igati asjakohane ja tegevuste elluviimist toetav, esindatud on nii haridus- kui töövaldkonna osapooled. Igal partneril on oma tugevused ja sisukad varasemad kogemused,

mis loogiliselt üksteist täiendavad ja aitavad projekti eesmärkide saavutamisele kaasa. Sisuliselt ja mõistlikult on jagatud ka rollid konkreetses projektis, kus muuhulgas Tallinna Tehnikaülikool (IT Kolledž) tagab projektijuhtimise, täiendõppe ja väljatöötatud metoodika jätkuva kasutuse, PARE panustab personalitöö ja organisatsioonide vaatest ning MTÜ Targa Töö Ühing toob sisse kogukonna tegevused. Kõik väljatoodud partnerid on oma valdkondades tunnustatud ekspertsusega organisatsioonid, kes omavad oma valdkondades Eestis olulist mõju.

3. Projekti kuluefektiivsus	8	6
3.1. Hinnatakse projekti üldist kuluefektiivsust, sh kas eesmärkide ja planeeritud tulemuste saavutamiseks ettenähtud tegevused ja lahendused on kuluefektiivsed, kas planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik ning kas planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehe alajaotuse andmeväli „projekti eesmärk ja tulemused“, „näitajad“ leht ja „eelarve“ leht)	4	4
<p>Selgitus punkti 3.1 hinnangu kohta</p> <p>Projekti üldine kuluefektiivsus on loogiliselt üles ehitatud ning lähtub projekti eesmärkidest. Välja toodud kulud toetavad tulemuste saavutamist. Eelarve on piisava detailsusega lahti kirjutatud ja arusaadavalt põhjendatud, toetudes turuhindadele ja taotleja varasematele projektidele.</p>		
3.2. Hinnatakse projekti konkreetsete tegevuste kuluefektiivsust, sh kavandatud kulutuste vajalikkust, põhjendatust ja mõistlikkust projekti rakendamise seisukohast (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ alajaotuse andmeväli „olemasolev olukord ja ülevaade projekti vajalikkusest“, „tegevused“ leht ja „eelarve“ leht)	4	2
<p>Selgitus punkti 3.2 hinnangu kohta</p> <p>Projekti käivitamine, juhtimine ja ettevalmistus (sh koolituskava ja metoodika) ning sihtrühmade värbamine, naistele ning värbajatele suunatud praktilised AI-koolitused, ühine häckaton segatiimides, juhendmaterjalide koostamine, kogukonna teadlikkuse kasvatamine ning projektijuhtimise tegevused - nendes sektiioonides on kavandatud kulutused vajalikud ja põhjendatud, tegevused ja kulud on üheselt seotud ja kirjeldatud. Palgakulud lähtuvad turuloogikast, sh on väljatoodud tasud võrreldavad sarnaste ametikohtade palkadega Statistikaameti palgarakenduses ja Figure Baltic Advisory palgauuringu tulemustes. Seotud kulud on realistlikud, toetavad projekti üldiste eesmärkide ja seatud tulemuste saavutamist. Tööandjate koolitused – selles sektiioonis on eelarve põhjendus ja tegevuse põhjendus pisut laialivalguv. Ühelt poolt justkui on oluline sidusus rollide ümberkujundamisel ja värbamisel, nii et toetatakse alaesindatud sihtrühmade jõudmist IKT valdkonda ning sooneutraalset värbamist, teisalt jääb mulje, et koolituse fookuses on kesksel kohal ettevõtjate äriprobleemide lahendamine ja AI kasutamine äriprotsessides. Oluliselt enam peaks ka selle tegevuse sisu olema otseselt seotud projekti üldise eesmärgi ning meetme eesmärkidega. Eelarve real toodud põhjendus ja sealsed tegevused ning kulude kujunemiselooika on arusaadavad.</p>		
4. Taotleja ja partneri(te) suutlikkus projekti ellu viia	4	4

Hinnatakse taotleja ja partneri(te) suutlikkust projekti ellu viia ja rollijaotust projekti elluviimisel ning seda, kas taotlejal ja partneri(te)l on kogemused ning eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil (e-toetuse taotlusvormi „sisu“ lehel alajaotuse andmeväljad „taotleja ja partneri(te) rollijaotus projekti elluviimisel ja tulemuste saavutamisel“, „taotleja ja partneri(te) kogemused taotluses toodud tegevustega analoogsete tegevuste elluviimisel“, „tegevused“ leht ja „eelarve“ leht)	4	4
<p>Selgitus punkti 4 hinnangu kohta</p> <p>Partnerite rollijaotus, määratud tegevused ja ajakava on omavahel kooskõlas, realistlikud ning toetavad projekti eesmärkide saavutamist. Nii taotlejal kui partneritel on varasem kogemus analoogsete tegevuste elluviimisel ning laialdane ühiskondlik kõlapind. Vastus ja rollijaotus lähtub partnerite kompetentsidest ja võrgustikest ning ülesannete jaotus ja eelarve jagunemine on omavahel korrelatsioonis.</p>		
5. Projekti kooskõla strateegia „Eesti 2035“ sihtide ja aluspõhimõtetega	4	2
5.1. Hinnatakse, kuidas projektis tegevuste kavandamisel ja elluviimisel arvestatakse erinevatesse vähemusrühmadesse kuuluvate inimeste (nt eri vanuses, rahvusest) vajadustega ja tagatakse neile võrdsed võimalused tegevustes osalemiseks ja nendest kasu saamiseks) (e-toetuse taotlusvormi „näitajad“ lehel alajaotus „hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“)	2	1
<p>Selgitus punkti 5.1 hinnangu kohta</p> <p>Projekti taotleja toob välja, et projekti tegevused lähtuvad koostööpõhisest laialdasest sekkumisest ja jätkutegevustest (metoodika, uuringute kasutamine ka projekti skoobist väljaspool), mis teoreetiliselt ei pruugi takistada väga erinevatesse vähemusrühmadesse kuuluvate inimeste kaasamist. Projekti taotleja on seejuures täpsustanud, et sihtrühmadena on silmas peetud mitte-tehnilistes rollides töötavaid naisi, personalispetsialiste, tööandjate esindajaid ja IT-tudengeid. Seejuures ei ole projekti hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdiku kirjelduses sisuliselt analüüsitud erinevatesse vähemusrühmadesse kuuluvate inimeste (nt eri vanuses ja rahvusest inimeste) projekti kaasamise võimalusi, nende võimalikke barjääre ega kavandatud tegevusi nende takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks.</p> <p>Projekti taotleja toob välja, et projekti tulemusel antakse tööandjatele ja värbajatele tööriistu sooneutraalsemate ja realistlikumate rolliprofiilide kujundamiseks, mis laialdasemalt panustab hooliva töökultuuri loomisesse. Samuti nähakse ette projekti jooksul osalejate sellise õpikeskkonna loomine, mis tugevdaks usaldust, koostöövalmidust ja sotsiaalset sidusust. Need on seotud Eesti pikaajalise arengustrateegia “Eesti 2035” hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdikusse panustamisega, kuivõrd aitavad kaasa erinevate inimeste võrdsele kohtlemisele, teiste arvamusega arvestamisele ja kompromisside leidmisesse.</p>		
5.2. Hinnatakse, kuidas projekti tegevuste elluviimisel tagatakse erivajaduse ja ajutise erivajadusega inimeste füüsiline ja digitaalne ligipääs nelja peamise puudeliigi (liikumise-, nägemise-, kuulmise- ja intellektipuue) kaupa (e-toetuse taotlusvormi „näitajad lehel“ alajaotus „ligipääsetavuse näitaja“)	2	1
<p>Selgitus punkti 5.2 hinnangu kohta</p>		

Taotleja toob välja, et läbi ettevõtete värbamis- ja rollikujundamise praktikatesse panustamise, avardatakse laiemalt ühiskonnas ligipääsu AI-põhiste rollidele erineva tausta ja kogemusega inimestele. Ka projektis kasutatav koolituste formaat on valitud nii, et ligipääs läbi digiplatvormi on tagatud aja- ja kohapiirangutega inimestele. Samas ei ole sisuliselt analüüsitud, kuidas tagatakse erivajaduse ja ajutise erivajadusega inimeste füüsiline ligipääs füüsilistele kohtumistele (nt häckatonile), juhime tähelepanu, et sündmuse hübriidisel korraldamisel ei piisa sellest, et liikumispuudega inimeste ligipääs on tagatud digitaalselt, vaid peab olema tagatud ka füüsiline ligipääs (nt ruumide valik vastavate kriteeriumide alusel), et erivajadusega inimesed saaksid võrdselt teistega osaleda kõikides ettenähtud tegevustes. Samuti jääb taotluses puudu eraldi analüüs või kirjeldus ligipääsetavusest nägemis-, kuulmis ja intellektipuude osas või kuivõrd on nendele projekti elluviimisel mõeldud näiteks digiplatvormide disainimisel.

Maksimaalne üldhinne	33	26
<p>6. Ettepanekⁱ</p> <p>rahuldada taotlus osalises mahus.</p> <p>Ettepaneku põhjendusⁱⁱ:</p> <p>X rahuldada taotlus taotletud mahus.</p> <p>Ettepaneku põhjendusⁱⁱⁱ:</p>		

ⁱ Lahter täidetakse juhul, kui maksimaalne üldhinne on 18 punkti või rohkem. ⁱⁱ

Osalises mahus rahastamise põhjendus.

ⁱⁱⁱ Kasutatakse vajaduse korral lisaettepaneku tegemisel.